

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
pro předškolní vzdělávání

Základní škola a mateřská škola
Montessori Slaný

Obsah ŠVP:

I. Identifikační údaje

II. Charakteristika školy

1. Úplnost a velikost školy
2. Vybavení školy
3. Charakteristika pedagogického sboru
4. Spolupráce s rodiči
5. Další spolupráce, partneři

III. Charakteristika ŠVP

Základní koncepce školy

Co chceme, jak toho chceme dosáhnout

IV. Podmínky a organizace vzdělávání

1. Psychosociální podmínky
2. Časová organizace
3. Materiální vybavení
4. Životaspráva a stravování dětí
5. Podmínky ke vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných dětí
6. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let
7. Zápis k předškolnímu vzdělávání
8. Práce dětí v povinně předškolním ročníku

V. Vzdělávací obsah

1. Principy vzdělávací činnosti
2. Vzdělávací oblasti
3. Tematické celky

VI. Evaluace

Přílohy: Desatero pro rodiče

I. Identifikační údaje

Název ŠVP:

Střípky světa

ŠVP je zpracovaný podle RVP PV

Údaje o škole:

Základní škola a mateřská škola Montessori Slaný
Palackého 570/1, 274 01 Slaný

IČO: 05299497

REDIZO: 691 010 684

ředitelka školy: Mgr. Jana Udatná

koordinátor programu Montessori: Mgr. Kamila Randáková

zástupkyně ředitelky pro předškolní vzdělávání: Ing. Šárka Rous

kontakty: telefon: 607 317 009

e-mail: info@montessorislany.cz

webové stránky: www.montessorislany.cz

Zřizovatel: Základní škola a mateřská škola Montessori Slaný s.r.o.

Hradečno 32, 273 04 Kačice

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2017

Aktualizace k 1. 9. 2020 (druhé pracoviště)

Aktualizace dle RVP PV s revizí v r.2021

Aktualizace dle revize RVP PV k 1.9.2023

ZŠ a MŠ MONTESSORI SLANÝ

Hradečno 32, 273 04

IČ: 052 99 497

Email: info@montessorislany.cz

Mgr. Jana Udatná, ředitelka školy

II. Charakteristika školy

Mateřská škola Slaný zahájila provoz od 1. září 2017 jako soukromá škola zařazená do rejstříku škol. Škola funguje v pronajatých prostorách ZŠ Palackého ve Slaném. Od 1. září 2020 jsme zahájili činnost mateřské školy na pracovišti Poděbradova 639 v Lounech. Obě budovy jsou v širším centru města.

Nabídka vzdělávání je určena všem dětem, škola je připravena vyjít vstříc potřebám dětí se specifickými vzdělávacími potřebami formou inkluzivního vzdělávání.

Program školy je zaměřen na nastavení optimálního přístupu pro každé dítě, který vychází z pedagogického konceptu Marie Montessori.

1. Úplnost a velikost školy

- Prostředí školy je připraveno pro práci dětí v předškolním věku od 3 let.
- Děti pracují v jedné věkově smíšené skupině.
- Kapacita školy Slaný v pronajatých prostorách je od 1.9.2023 22 dětí.
- Kapacita školy v Lounech je 24 dětí.

2. Vybavení školy:

Mateřská škola SLANÝ

- Mateřská škola SLANÝ má společný vstupní vchod do budovy ZŠ Palackého, následně jsou samotné prostory mateřské školy již odděleny příčkou s vlastním vstupem do šatny mateřské školy; z šatny je vstup do obou třídních místností školy, kabinetu a zadního východu na školní pozemek.
- V mateřské škole jsou tyto prostory: šatna pro uložení obuvi a oblečení a informačním koutkem pro rodiče; na šatnu navazuje koutek s pracovní dílnou; prostorná třída pro výchovně vzdělávací činnost; výdejna a přípravná jídelna propojená s jídelnou a prostorami pro pracovní činnost dětí; hygienické zázemí podle hygienické normy; kabinet se skladem materiálů a uložení lehátek k odpočívání; v prostorách se zadním vstupem na školní pozemek jsou pak umístěny venkovní hračky a zahradní náčiní.
- Prostory místností pro práci dětí jsou vybaveny policemi, stolky a židlemi podle ergonomické normy a potřeb dětí, podlahy jsou pokryty zčásti omyvatelnou krytinou (dlažba, lino) a z části kobercem.
- Místnosti pro práci dětí jsou vybaveny specifickými Montessori pomůckami a materiály pro všechny výchovně vzdělávací oblasti, které se postupně dále dovybavují a aktualizují: praktický život a pracovní činnosti, smyslová výchova, rozvoj slovní zásoby a řeči s přípravou na čtení a psaní, počítání a matematickou přípravu, výchovně – vzdělávací tematické oblasti, pro výtvarné a hudební činnosti, linie jako vyhrazený prostor pro řízený pohyb.
- V prostorách školy je průběžně obnovována estetická výzdoba podle ročních období a aktuálních vzdělávacích témat, jsou zde zelené rostliny (také pro zapojení dětí do péče o rostliny), dbáme na jemné estetické vyvážení výzdoby vhodné pro koncentraci dětí (na kterém se také děti podílejí).

- V místnosti s jídelnou jsou funkční kuchyňská linka a police s nádobím připraveny tak, aby se děti mohly trénovat v dovednosti sebeobsluhy při stravování; dále je zde oddělený kout pro přípravu a výdejnu jídla podle hygienických norem; nádoby na třídění odpadu; stravování je zajištěno dovážením obědů ze školní vývařovny a vlastní přípravou svačín podle spotřebního koše.
- Kabinet a sklad je také zázemím pro pedagogický sbor; je zde šatnová skříň pro dospělé, pracovní místo pro pedagogy a pedagogická knihovna, sklad materiálu, úložné prostory pro ložní prádlo a lehátka, pračka a sušička prádla.
- Hygienické zázemí pro děti je připraveno podle hygienických norem jako společná umývárna, WC a oddělená sprcha; hygienické zázemí pro pedagogy je k dispozici v prostorách ZŠ Palackého.
- Na přilehlém venkovním školním pozemku děti využívají přírodní zahradu a oplocený travnatý prostor k volné hře; zahrada je pojata jako poznávací, pěstební, ekologická, relaxační a estetická zóna a byla vytvořena v roce 2017 vlastní činností pedagogů a rodičovské komunity z dotačního programu Zelené oázy.
- Od února 2023 má škola Slaný také k dispozici prostory vpravo od hlavního vchodu, které jsou využívány pro práci pedagogů, setkávání s rodiči a pohybové činnosti dětí.

Mateřská škola LOUNY

- Mateřská škola LOUNY má společný vstupní vchod do budovy se ZŠ Montessori, následně jsou samotné prostory mateřské školy již odděleny příčkou s vlastním vstupem do mateřské školy přes šatnu k přezouvání; z této šatny je vstup do šatny s oblečením a do obou třídních místností školy, kabinetu a zadního východu na školní pozemek.
- V mateřské škole jsou tyto prostory: šatna pro uložení obuvi a informační koutek pro rodiče; na šatnu navazuje šatna na oblečení; výdejna a přípravná jídla propojená s jídelnou a prostorami pro pracovní činnost dětí; prostorná třída pro výchovně vzdělávací činnost hygienické zázemí podle hygienické normy; kabinet se skladem materiálů a uložení lehátek k odpočívání.
- Prostory místností pro práci dětí jsou vybaveny policemi, stolky a židlemi podle ergonomické normy a potřeb dětí, podlahy jsou pokryty zčásti omyvatelnou krytinou (dlažba, lino) a z části kobercem.
- Místnosti pro práci dětí jsou vybaveny specifickými Montessori pomůckami a materiály pro všechny výchovně vzdělávací oblasti, které se postupně dále dovybavují a aktualizují: praktický život a pracovní činnosti, smyslová výchova, rozvoj slovní zásoby a řeči s přípravou na čtení a psaní, počítání a matematickou přípravu, výchovně – vzdělávací tematické oblasti, pro výtvarné a hudební činnosti, linie jako vyhrazený prostor pro řízený pohyb.
- V prostorách školy je průběžně obnovována estetická výzdoba podle ročních období a aktuálních vzdělávacích témat, jsou zde zelené rostliny (také pro zapojení dětí do péče o rostliny), dbáme na jemné estetické vyvážení výzdoby vhodné pro koncentraci dětí (na kterém se také děti podílejí).

- V místnosti s jídelnou jsou funkční kuchyňská linka a police s nádobím připraveny tak, aby se děti mohly trénovat v dovednosti sebeobsluhy při stravování; dále je zde oddělený kout pro přípravu a výdejnu jídla podle hygienických norem; nádoby na třídění odpadu; stravování je zajištěno dovážením obědů ze školní vývařovny a vlastní přípravou svačin podle spotřebního koše.
- Kabinet a sklad je také zázemím pro pedagogický sbor; je zde šatnová skříň pro dospělé, pracovní místo pro pedagogy a pedagogická knihovna, sklad materiálu.
- Ve spojovací chodbě mezi třídami je úložný prostor pro ložní prádlo a lehátka.
- Hygienické zázemí pro děti je připraveno podle hygienických norem jako společná umývárna, WC a sprcha; hygienické zázemí pro pedagogy je k dispozici v prostorách ZŠ Montessori.
- Na přilehlém venkovním školním pozemku děti využívají dlážděný prostor za budovou školy a oplocenou zahradu; zahrada je pojata jako poznávací, pěstební, ekologická, relaxační a estetická zóna a byla vytvořena v roce 2020 vlastní činností pedagogů a rodičovské komunity a za finanční a odborné podpory soukromého subjektu. V prostorách zahrady jsou tři domky s venkovními hračkami a zahradním náčiním.

3. Charakteristika pedagogického sboru

Základem pedagogického týmu jsou: učitelé s formální kvalifikací podle školského zákona a dále se vzděláváním v oblasti Montessori pedagogiky; asistent pedagoga minimálně se základními informacemi v oblasti Montessori pedagogiky.

- Naše pedagožky se zajímají o další zkušenosti pedagogické praxe v oblasti moderních přístupů k výchově a vzdělávání dětí, inspirují se zkušenostmi v práci s dětmi z Montessori systému.
- Nové informace a zkušenosti získávají pedagogičtí pracovníci samostudiem, účastí na konferencích a vzdělávacích akcích, náslechy v jiných mateřských školách v České republice i v zahraničí.
- Pedagogický tým dále průběžně prochází interním vzděláváním v rámci školy nebo v rámci další nabídky akreditovaných akcí DVPP v ČR.
- Nejzkušenější pedagožky poskytují své zkušenosti jako lektorky pro organizace, které poskytují DVPP v ČR pro běžné MŠ a pro MŠ s Montessori programem.

Další pracovníci:

Na provozu škol se dále podílejí pracovníci pro úklid a pracovníci pro přípravu svačin a výdej jídla.

4. Spolupráce s rodiči

Spolupráce s rodiči je vítána a pedagogy školy iniciována.

Informování rodičů k programu a organizaci MŠ:

- Informační schůzka rodičů nových dětí po zápisu do MŠ ke konci školního roku – program MŠ, organizace, vybavení dětí, představení způsobů práce dětí, sdílení přístupu k výchově a vedení dětí.

- V prvních dnech školního roku dostávají rodiče dětí písemnou formou důležité informace týkající se organizace školního roku – termíny prázdnin, telefonická spojení, seznam doporučeného vybavení dětí do MŠ. Podle potřeby může být také svolána prezenční informační schůzka pro organizaci a informacím pro daný školní rok.

Informování rodičů a pobytu a práci dětí v MŠ:

- Pravidelně jsou rodičům nabízeny konzultační setkání „učitel – rodiče“, na kterém se v soukromí hovoří o vývoji, spokojenosti a potřebách dítěte.
- O svých dětech se mohou rodiče dále informovat kdykoli během školního roku při osobním setkání s učitelem, telefonickou či emailovou cestou.
- Rodiče mají po předchozí domluvě možnost pobytu ve škole s pozorováním práce dětí.

Další spolupráce s rodiči:

- Plánujeme společné programy pro děti a rodiče v mimoškolním čase.
- Rodiče se mohou zapojit do činnosti k aktuální podpoře a pomoci škole (například při péči o zahradu)

5. Další spolupráce a partneři

Mateřská škola spolupracuje se základní školou Montessori, která na její výchovně vzdělávací činnost úzce navazuje.

Průběžně spolupracuje s organizacemi a odborníky:

- Pro oblast Montessori pedagogiky: Montessori ČR z.s., lektorka pro Montessori systém Mgr. Dita Dlouhá ze společnosti Be Montessori; s dalšími školami s Montessori programem pro předávání zkušeností, vzájemné náslechy, sdílení mezi pedagogy: Montessori MŠ a ZŠ Louny, Montessori MŠ Zelená školka Kladno
- S pedagogicko – psychologickými poradnami: STEP Kladno, PPP Kladno a Louny, případně SPC Slunce, s dalšími poradnami podle individuálních potřeb dětí
- S dalšími odborníky: psycholožka Mgr. Michaela Štáfková z Centra adiktologie Kladno; speciální pedagožka Mgr. Barbora Janoudová (Speciální MŠ Kralupy nad Vltavou); pedagog a lektor PhDr. Marek Herman

III. Charakteristika ŠVP

Základní koncepce školy

Koncepce školy je popsána podle školského zákona ve školním vzdělávacím programu respektujícím obsah a požadavky RVP pro PV, který sám o sobě podporuje individualitu škol a podporu individuálního vývoje osobnosti dítěte.

Škola vychází z principů podle pedagogického systému Montessori s individualizovaným přístupem k dětem a podporou samostatnosti, koncentrace na činnosti, vnitřní motivace

k práci a zkoumání světa. Vytváříme inkluzivní prostředí pro rozvoj dětí s rozdílnými potřebami. Podporujeme spolupráci a vzájemné interakce mezi dětmi. Vytváříme respektující vztahy a vstřícnou komunikační atmosféru v mateřské škole. V organizaci dne je prostor pro volnou práci dětí s podporou opakování činností a koncentrace podle vývojových potřeb dětí předškolního věku (vycházíme z Montessori vývojové psychologie).

CO CHCEME

- podporovat děti v samostatnosti hlavně na úrovni sebeobsluhy, komunikace a výběru činností
- učit děti respektovat druhé, nenásilně komunikovat a domluvit se s druhými
- učit děti chovat se ohleduplně ke svému okolí a prostředí
- podporovat chuť dětí k poznávání světa a k objevování
- učit děti rozhodovat se a vybírat si činnost s ohledem na společná pravidla a svoji osobní spokojenost, učit se poradit si s překážkami
- při činnostech se učit vědomě pracovat a činnosti dokončovat
- pomoci dětem získat kompetence, které podporují jejich soběstačnost a sebedůvěru
- pomoci dětem získat kompetence pro další školní vzdělávání

JAK TOHO CHCEME DOSÁHNOUT

- propojením pedagogických přístupů respektujících individualitu dětí
- podporou respektu a nenásilné komunikace dětí ve věkově heterogenní skupině
- vytvářením řádu a bezpečného prostředí, vedením dětí k osvojování společných pravidel s porozuměním
- názorným příkladem a modelovým opakováním pedagogů v činnostech, v každodenní komunikaci a jednání, vytvářením a posilováním pozitivních vzorů
- vytvořením a péčí o připravené, podnětné a inspirativní prostředí školy pro aktivní činnosti a přirozené učení
- kreativním přístupem a nápady pro aktuální programovou nabídku činností a témat, respektem zájmu dětí o určitá témata
- optimistickým přístupem pedagogů, kteří podporují důstojnost a osobní sebevědomí dětí a vnímají jejich odlišné osobní potřeby

IV. Podmínky a organizace vzdělávání

1. Psychosociální podmínky:

- jednotný přístup k dodržování pravidel pro vztahy a komunikaci
- důraz na respektující a jemnou komunikaci s dětmi
- seznamování dětí s jasnými a jednoduchými pravidly (pro komunikaci, vztahy, prostředí a činnosti) a důslednost v jejich dodržování
- dodržování organizace a harmonogramu dne a týdne

- podpora a vedení dětí k samostatnosti založená na praktických činnostech
- podpora vlastního sebeuvědomování a sebevědomí dětí
- podpora vlastní vůle při výběru činností s ohledem na respekt k ostatním
- stálé a uspořádané prostředí třídy a prostor školky
- esteticky upravené, harmonické a klidné prostředí pro podporu koncentrace dětí
- příprava aktivit a činností na základě vývojových potřeb dětí a jejich aktuální úrovně
- domluvené postupy a rytmus při jednotlivých činnostech dětí
- používání popisného jazyka při aktuální emocionální zátěži, problémech a obtížnostech dětí, respektující zpětná vazba
- podpora vlastního uspokojení ze své práce, popisné ocenění pokroků v práci dětí
- spolupráce, otevřenost prostředí a vstřícnost v rámci pravidel a organizace MŠ pro rodiče dětí
- včasné projednání obtíží dětí s rodiči a vstřícnost při společném hledání podpory pro dítě

2. Časová organizace

Režim a organizace dne:

- vymezený čas na příchod dětí do mateřské školy
- dopolední blok volné práce – činnosti praktického života, práce se smyslovým, jazykovým a matematickým materiálem, tematicky zaměřené nabídky činností, výtvarné a hudební aktivity; dopolední svačina
- společná pohybová aktivita
- komunitní kruh pro rozvoj komunikace, podporu sociální soudržnosti mezi dětmi, představení aktuálních témat
- pobyt dětí venku
- oběd a vymezený čas na odchod dětí před odpoledním programem
- relaxační část - odpočívání dětí, četba dětem
- odpolední blok volné práce – pokračování v dopoledních činnostech a výběr činností dětmi (viz dopolední program)
- odchod dětí ze školy podle potřeb rodičů

Děti přicházejí do MŠ podle potřeby rodičů v čase stanovené vnitřním organizačním řádem mateřské školy pro daný školní rok. Podporujeme samostatné převlékání dětí v šatně. Děti si vybírají činnosti podle svého zájmu nebo využívají nabídky učitelů. V MŠ je zajištěno souběžné působení dvou učitelů v době od 08:00 do 14:00 hodin. V této době probíhá blok volné práce dětí s výběrem aktivit z připraveného prostředí a podle dalšího zájmu dětí, vzájemné interakce dětí, prezentace nových činností jednotlivým dětem, řízená činnost, pobyt venku, svačina a oběd.

Pobyt dětí venku je zařazen každý den za každého počasí, kromě extrémních venkovních podmínek (inverze, silný mráz). Pobyt venku je přizpůsoben potřebám dětí, počasí a čistotě ovzduší. Program pobytu venku směřuje ke smyslovému vnímání venkovního prostředí a poznávání přírody v jednotlivých ročních obdobích, praktickým a pohybovým činnostem, orientaci v nejbližším okolí školy. Pro pobyt venku volíme tato místa: přírodní zahrada na pozemku školy, lesopark Háje, přírodní území Slánská hora, lounský park, veřejné dětské hřiště nebo další okolí školy – volba prostředí pro daný den je přizpůsobena počasí, potřebám dětí a tematickým projektům.

V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity a odpočinku. Odpolední relaxace probíhá odpočinkem na molitanových matracích (děti se zapojují do přípravy svého lůžka, každé má označené své ložní povlečení). Děti se nepřevlékají do pyžama, je dbáno na to, aby děti odpočívaly v čistém a pohodlném oblečení. K odpočívání čteme dětem příběhy z dětských knížek, zpíváme a ponecháváme také tichou část. Respektujeme různou potřebu spánku dětí. Děti jsou také vedeny ke vzájemné ohleduplnosti a pokud nemohou spát, po určité době v tichosti odcházejí do vedlejší místnosti, ostatní děti nejsou násilně buzeny.

Týdenní režim:

- pravidelné opakování denního režimu
- komunikační kruh v pondělí bývá zaměřen na sdílení dětí k víkendovému programu v rodině
- jeden den v týdnu je dopolední program zaměřen na venkovní činnosti a pohyb venku pro podporu vytrvalosti a otužování dětí, poznávání širšího okolí školy a vytváření vztahu k přírodnímu prostředí kolem nás

Další akce a příležitosti:

Využíváme nabídky kulturních a poznávacích programů v okolí školy, jako například: návštěva knihovny, divadla, muzea, výstav; exkurze pro poznávání různých profesí a povolání; cestování veřejnou dopravou.

V jarních, letních a podzimních měsících se s dětmi průběžně věnujeme péči o zahradu – mulčujeme, ryjeme, sázíme, zaléváme, sledujeme růst, sbíráme plody, semena. Hospodaříme zde s vodou. Kompostujeme. Sledujeme zde přírodní procesy a změny.

3. Materiální vybavení

Materiály a pomůcky vybíráme přednostně podle metodiky práce v Montessori systému, postupně je dovybavujeme a aktualizujeme. Pomůcky a materiály jsou ve třídě uloženy v otevřených policích, dostupné dětem. Při výběru a uložení pomůcek preferujeme přírodní materiály a pomůcky, které jsou zaměřeny na jeden jev a izolaci obtížnosti. Pokud je to možné, materiály poskytují vlastní kontrolu práce. Pomůcky jsou také často specificky barevně kódovány pro snadnou orientaci dětí.

Pro ohraničení pracovního místa dítěte jsou používány malé pracovní koberečky na zem, podnosy a podložky na stolky.

Materiály a pomůcky (kromě spotřebních materiálů) jsou ve třídě zpravidla jen jednou, děti se tak učí trpělivosti, ohleduplnosti a dovednosti domluvit se s kamarádem.

Dbáme na celkovou estetickou vyváženost celých prostor (jemné bravy, výzdoba na stěnách, přírodní materiály, výběr nábytku apod.) pro podporu koncentrace a zaměřené pozornosti dětí.

Pomůcky a materiály jsou uspořádány podle jednotlivých výchovně vzdělávacích oblastí:

- praktický život a pracovní činnosti
- smyslová výchova s hudebním materiálem
- materiál pro rozvoj slovní zásoby a řeči s přípravou na čtení a psaní
- matematické pomůcky připravené na smyslové úrovni pro konkrétní znázornění množství a početních operací
- materiály pro výtvarné a estetické činnosti
- polytechnický koutek s nářadím a pracovním stolem
- nabídky činností, aktivit, pomůcky a materiál pro aktuální tematické celky z oblastí vědy, také s přesahy do výše uvedených oblastí – viz kapitola V, podkapitola 3. Tematické celky

Ve třídě je dále umístěn kalendář pro denní aktualizaci času; koutek s vizualizovanými pravidly práce a komunikaci pro přehled a opakování pravidel s dětmi; místo pro aktuální tematickou výzdobu a materiál. Na podlaze je znázorněna linie pro vedení aktivit k podpoře a rozvoji pohybové koordinace.

Ve třídě je domluveno místo setkání celé skupiny v komunitním kruhu; relaxační koutek pro krátký odpočinek během dne; klidné místo na logopedická cvičení; případně také výuku anglického jazyka.

Každé dítě má ve třídě přihrádku na svoji rozpracovanou a dokončenou práci; tato místa jsou označena jmény nebo fotkami dětí.

Podle možností pro zajištění vhodných podmínek se snažíme dopřát dětem pozorování a péči o rostliny a vhodné živočichy.

4. Životospráva a stravování dětí v MŠ

Mateřské školy nemají vlastní vývařovnu, obědy jsou dováženy z navazujících sousedních prostor Školní jídelny Slaný pro školu ve Slaném a ze ZŠ Otakara Jaroše v Lounech. Svačiny a přesnídávky jsou připravovány v prostorách přípravy jídla v MŠ.

Strava je vyvážená z hlediska hygienických předpisů a dodržování intervalů dle předpisů tzv. spotřební koš. Zařazujeme také racionální i méně tradiční potraviny. Externí specialista na stravování sleduje pravidelně skladbu jídelníčku a vyhodnocuje spotřební koš. Děti mají pití k dispozici během celého dne, a to v malých skleněných džbáncích (velikostí přizpůsobených dětem) s čistou vodou nebo obohacenou např. o citronovou šťávu, čerstvými lístky bylinek, případně neslazený čaj.

Respektovat individuální stravovací návyky jako např. vegetariánství lze pouze do určité míry tzn. možnost výběru dítěte z dané stravy (viz. spotřební koš). Mateřská škola není kompetentní

k přípravě diet. Pokud má dítě speciální dietní omezení na základě lékařské zprávy, domlouvá ředitel školy individuálně se zákonnými zástupci dítěte možný postup.

Řád životosprávy je vytvářen dobou podávání jídla. Je samozřejmostí, že děti nejsou nikým do jídla nuceny. Pedagogičtí pracovníci děti kladně motivují, jídlo, které děti neznají, jim nabízejí k ochutnání. Jdou dětem příkladem v konzumaci jídel racionální výživy a při svačině či obědu stolují společně s dětmi. V rámci dopoledního bloku mají děti možnost svačit postupně podle dokončených činností.

V jídelně se nachází pracovní linka s funkčním dřezem, která je velikostí přizpůsobená výšce pro děti mezi třetím až šestým rokem, nádobí je přehledně uloženo a náčiní barevně kódováno pro jednotlivé potraviny a druhy činností. Vedeme děti k samostatnosti sebeobsluhy při prostírání, výběru z připravených potravin, krájení, mazání, nalévání pití a polévky (učí se tak odhadnout množství, které sní), úklidu po jídle (omyté nádobí se pak ještě důkladně umývá v myčce) a podobně.

5. Podmínky ke vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a podmínky pro vzdělávání nadaných dětí

Připravené prostředí v podmínkách Montessori pedagogiky svým mnohostranným a pestrým pojetím a organizační formou volné práce dětí poskytují podmínky pro výběr činností a práci dětem, které projevují specifické vzdělávací potřeby, výjimečné nadání nebo mají jiný mateřský jazyk.

Dětem je v případě potřeby umožněno dosahovat různé individuální úrovně kompetencí s pomocí materiálů a pomůcek z oblasti praktického života, smyslové výchovy, přírodovědy a biologie, zeměpisu, matematiky, polytechnických a výtvarných činností, v jazykové oblasti (která také obsahuje materiály pro první čtení a práci s informacemi). Učitelky jsou schopny připravit materiály pro práci dětí podle různého stupně obtížnosti.

V případě pozorovaných symptomů specifických vzdělávacích potřeb spolupracujeme s rodiči a s pedagogicko-psychologickou poradnou. Podle doporučení vypracujeme plán pedagogické podpory (PLPP) nebo individuální vzdělávací plán (IVP).

Máme ambice vytvářet inkluzivní prostředí pro začlenění dětí s různými specifiky, které je však podmíněno dostatečným personálním zajištěním k péči o všechny děti.

6. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Prostředí školky je z převážné části připraveno pro věkovou skupinu dětí od 3 let s celkovým počtem 22 dětí ve skupině.

Podle vývojové psychologie Montessori programu je připravené prostředí pro děti mladší třech let odlišné od zázemí pro děti mezi třetím a šestým rokem: jiný výukový materiál, jiný nábytek, jiné hygienické zázemí, nižší počet dětí a vyšší počet pečujících osob. Pokud přijmeme dítě mladší 3let, bude naší snahou přizpůsobit mu prostředí školky i personální podporu podle jeho potřeb, dokud nedovrší věku 3 let.

7. Zápis k předškolnímu vzdělávání

Zápis k předškolnímu vzdělávání se koná v období od 2. května do 16. května. Termín a místo zápisu stanoví ředitelka školy a v dostatečném časovém předstihu je zveřejněn na webových stránkách školy.

Zápis provádí ředitelka školy a rozhoduje také o umístění dětí do MŠ. Při rozhodování o přijetí se ředitelka školy opírá o kritéria přijímání do MŠ, která zveřejňuje před termínem zápisu. Při zápisu rodiče vyplňují žádost a přihlášku k předškolnímu vzdělávání, oba dokumenty jsou volně ke stažení na webu školy. Přítomnost dítěte u zápisu je vhodná. Do měsíce vydává ředitelka školy rozhodnutí o přijetí či nepřijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání. Před nástupem dítěte do MŠ přinesou rodiče vyplněný evidenční list.

Pro děti, které dosáhnou věku pěti let (do 31. srpna) je od 1. září 2017 předškolní vzdělávání povinné. Povinné předškolní vzdělávání se nevztahuje na děti s hlubokým mentálním postižením. Zákonný zástupce nemusí dokládat u dětí, pro které je vzdělávání povinné, že se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním.

8. Práce dětí v povinně předškolním ročníku

Poslední školní rok před nástupem do školy se zaměřujeme na systematické sledování pokroků dětí v předškolní přípravě v oblasti řeči, komunikace a jazyka, předmatematických dovedností a přehledu informačních témat z jednotlivých tematických oblastí (viz kapitola 3. Tematické oblasti). Dále sledujeme vývoj dítěte v samostatnosti, zodpovědnosti za dílčí přiměřené úkoly na úrovni praktických činností, úroveň koncentrace a vůle v dokončování činností, schopnost respektovat pravidla komunikace a chování.

O pokroku dítěte vedeme portfolio práce, kam zakládáme pracovní listy a případnou další dokumentaci práce předškoláka. Dále o pokroku dítěte vedeme pedagogické záznamy.

Případné nestandardní projevy a obtíže dítěte konzultujeme s rodiči, hledáme společně s nimi podpůrná opatření ve prospěch dítěte a v případě potřeby doporučujeme rodičům konzultace s odborníky v pedagogicko-psychologické poradně.

9. Domácí vzdělávání dětí

Domácí vzdělávání předpokládá schopnost rodičů zajistit doma podnětné prostředí a vést dítě k činnostem, které vycházejí z charakteristiky a obsahu našeho ŠVP. Předpokládáme ochotu rodičů spolupracovat a komunikovat s mateřskou školou. Dále je třeba podle zákona zúčastnit se s dítětem ověření dovedností v prostorách mateřské školy v termínu stanoveném vedením školy.

V. Vzdělávací obsah

1. Principy vzdělávací činnosti

Principy vzdělávací činnosti vychází z Montessori pedagogického systému a respektují vývojové potřeby dětí od 3 do 6 let.

Respekt

Vedeme děti k vzájemnému respektu; optimistické, nenásilné a jemné komunikaci, proto je pro nás důležité, aby tento způsob komunikace měl osvojen a zautomatizován celý pedagogický tým. Dospělí pak modelují vhodný způsob jednání při vlastní komunikaci s dětmi a mezi sebou navzájem. Důležité pravidlo pro děti je respektovat klid a pracovní atmosféru pro práci ostatních.

Rytmus a řád

Pečujeme o rytmus a řád v organizaci celého dne, proto dodržujeme rytmus dne, v pedagogickém týmu se domlouváme na jednotných postupech a způsobech činnosti a vedeme děti také k pochopení a osvojení si společných pravidel. Společná pravidla:

- K druhým dětem a k prostředí se chovám jemně a s úctou
- Svoji činností neruším práci ostatních, po třídě se pohybuji bezpečně
- Vyberu si jen jednu aktivitu, po práci ji uklidím, teprve potom si mohu vzít další
- Své místo na práci si označím a po skončení své práce také uklidím
- Dbám na bezpečnost svoji i druhých dětí
- Hračky z domova ponechávám uschované v šatně

Vedeme děti k vnímání řádu a pravidel pro jednotlivá prostředí, činnosti, ale také přechody mezi činnostmi a prostředími. Např. při úklidu činností, při svačení, odchodu na vycházku, při příchodu z procházky, přípravy na oběd, přípravy na odpočívání, odchodu domů.

Podpora samostatnosti

Maximálně podporujeme samostatnost dětí při všech činnostech, proto pečlivě připravujeme jednotlivé aktivity a činnosti, promýšlíme didaktické postupy a názorně a pečlivě dětem postupy činností modelujeme. Ukázkou práce dítěti vymezujeme, k čemu je materiál určen, co se s ním nedělá, jak se uklízí a kde je jeho místo ve třídě. Při vlastní hře – práci dítěte sledujeme úroveň samostatnosti dítěte v činnosti i myšlení.

Volná práce a výběr

Podporujeme vlastní objevování světa dítětem, proto klademe důraz na čas pro volnou práci dětí v připraveném prostředí. Připravené prostředí zahrnuje nabídky aktivit a činností ze všech oblastí vhodných pro předškolní vzdělávání.

Vedeme děti k dovednosti plánování vlastní práce, proto klademe důraz na podporu vlastního výběru činností. Zároveň však podněcujeme děti ve vyzkoušení nových aktivit a hledáme optimální cestu pro každé dítě. Vedeme si záznamy o vývoji práce dětí, které nám pomáhají plánovat další nabídky činností pro jednotlivé děti.

Komunikace ve skupině

Učíme děti poznávat společenské pravidla a pravidla společné komunikace, pomáháme dětem k dovednosti vědomého naslouchání podle jejich vývojových možností, proto vytváříme rituály pozdravů, oslav, společného povídání a sdílení, krátké prezentace nových témat a informací.

Zaměřujeme se na komunikaci v krizových situacích - pedagožky pomáhají dětem řešit konfliktní situace – vytvářejí vhodný vzor komunikace a v případě potřeby pomáhají v roli prostředníka a pomocníka dětem s nalezením řešení konfliktu.

Podporujeme vzájemnou pomoc mezi dětmi ve skupině. Vzájemná pomoc je podpořena věkově smíšenou skupinou. Vzájemná pomoc mezi dětmi je jim pomáhá v uvědomění si vlastní dovednosti a schopnosti, učí se ohleduplnosti, pomoci druhému; zároveň se také učí od kamaráda, motivují se vzájemným příkladem. Cílem je vytvářet přátelské a pozitivní vztahy ve skupině/komunitě.

Montessori pomůcky a materiály

Pracujeme podle Montessori pedagogického systému, proto připravujeme prostředí s materiály a pomůckami, činnostmi a aktivitami ověřenými pro práci dětí v předškolním věku v Montessori systému. Doplňujeme je dalšími pomůckami a materiály, které jsou vhodné pro předškolní období a splňují naše kritéria výběru obsahu a kvality zpracování materiálu. Dbáme na estetické a názorné a reálné hledisko, preferujeme přírodní materiály. Připravujeme přehledné, uspořádané a harmonické prostředí. Každá pomůcka – materiál se v prostředí vyskytuje jen jednou, což podporuje děti ve vzájemné komunikaci a respektu k práci i přání druhých. Materiály promítají také aktuální témata - tematické celky.

Vycházíme ze zájmu dítěte

Vycházíme vstříc zájmu dětí o svět, proto pro školní rok neplánujeme podrobně jednotlivá vzdělávací témata v časovém harmonogramu, ale jsme připraveni nabídnout dětem témata podle jejich zájmu a aktuálních změn v přírodě a světě kolem nich, které mohou pozorovat a být jejich součástí. Budujeme zásobu tematických celků a banku materiálů a námětů, které potom aktuálně doplňujeme a využíváme. Využíváme také zajímavé náměty, které pro děti a školní kolektivy nabízejí další organizace v regionu - kulturní, sportovní a poznávací programy.

Děti a příroda

Podporujeme u dětí činnosti v přírodě, proto pravidelně chodíme s dětmi na vycházky do přírodního prostředí a využíváme poznávání přírodních prvků v každém ročním období a následně připravuje témata k poznávání živočichů, rostlin a neživé přírody. Svépomocí jsme se zapojením rodičovské komunity vybudovali přírodní zahradu, která je připravena pro zapojení dětí do péče a pěstování bylin, květin a plodin; poznávání koloběhu vody a jejího využívání na zahradě; smyslové vnímání a zkušenosti s různými přírodními povrchy. Ve vnitřním prostředí preferujeme přírodní materiály a skutečné přírodniny. Naší snahou je vést

děti k vytváření pozitivního vztahu k přírodě, environmentálnímu chování a udržitelnému způsobu života.

2. Vzdělávací oblasti

Vycházíme z Montessori pedagogického systému – pro rozdělení do oblastí, přípravě aktivit a činností, ve výběru pomůcek a materiálů. Dále popisujeme vzdělávací oblasti a ověřené náměty pro práci dětí v předškolním věku 3 – 6 let. Podle Montessori vývojových potřeb má prostředí pro práci dětí do 3 let jiné vzdělávací oblasti a kritéria na pomůcky a materiály. Montessori prostředí nabízí promyšlené a navazující činnosti, aktivity a pomůcky, které velmi efektivně podporují schopnosti a dovednosti dětí v přípravě na školu.

Praktický život

Praktický život zahrnuje činnosti k osvojování praktických dovedností pro běžný každodenní život k péči o osobní potřeby a zapojení dětí do péče o prostředí. Patří sem také společenské chování a zdvořilost, cvičení a činnosti pro koordinaci pohybů, rukodělné estetické činnosti, polytechnické činnosti.

Pro trénink činností praktického života připravujeme materiály a náčiní, které jsou ergonomicky vhodné pro práci dětí, každá činnost je připravena se všemi potřebnými věcmi na samostatném tácku, potřebné věci k dané aktivitě jsou zpravidla barevně sjednoceny. Důmyslně připravené činnosti podporují u dětí trénink pohybové koordinace a jemné motoriky; rozvíjejí slovní zásobu při pojmenování náčiní a nádobí, potravin a činností a při komunikaci mezi dětmi. Pomáhají k podpoře vlastního sebevědomí, protože učí být dítě samostatné a nezávislé na pomoci dospělých v běžných každodenních činnostech a činnostech, kde se mohou zapojit do společné práce s dospělými (práce v kuchyni, při úklidu apod.).

- Kuchyňka

Stěžejní jsou praktické aktivity ve funkční ergonomicky vhodné kuchyňce. Děti zde trénují praktické aktivity, které pak mohou využít při své vlastní sebeobsluze při jídle. Děti se zapojují do prostírání a sklizení nádobí a sebeobsluhy při svačině, které se každý den opakují a děti k této činnosti mají opravdu osobní motivaci. Věci a sady k servírování jídla jsou barevně kódovány, dbáme na promyšlené postupy pro dodržení zásad hygieny při tematických projektech, kdy děti zacházejí s jídlem. Patří sem například: mytí ovoce a zeleniny, loupání, krájení, strouhání, mazání, nalévání a další jednoduché praktické činnosti.

- Hygiena a oblékání

Podporujeme děti v samostatném převlékání a oblékání v organizaci dne. Dále nabízíme dětem aktivity, které jsou zaměřeny na různé druhy zapínání na oděvech, skládání a ukládání oděvů, péče o obuv, zautomatizování činností v oblasti hygieny: například používání kapesníku, mytí rukou, krášlení stolek a další.

- Péče o prostředí

Mnoho praktických aktivit a rukodělných činností nabízí zapojení dětí do péče o prostředí. Opět zde připravujeme barevně sjednocené sady věcí, které jsou zaměřeny vždy na jednu praktickou činnost, například pro: zametání, mytí, utírání, leštění, praní, péči o rostliny,

skládání ubrousků, věšení prádla, šití a další. Vedeme děti také k třídění odpadu. Tyto aktivity vedou také děti ke vnímavosti vůči okolí, ve kterém žijí, jeho udržování a péči o něj.

- **Tréninkové aktivity**

Jako náhradu skutečných činností, které není možné s dětmi realizovat pravidelně, připravujeme pro děti tréninkové přípravné aktivity, například: přenášení věcí na tácku, rolování, trénink přesypání, nalévání, práci s různými nástroji, skládání, třídění, přiřazování, šroubování, drčení a mletí, míchání a další manipulační činnosti. Tyto aktivity vytvářejí pro děti možnost zpřesňování a trénování jednotlivých pohybů a dovedností – z oblasti jemné motoriky, které mohou využít v každodenním životě. Pro trénink koordinovaných pohybů a rovnováhy nabízíme dětem každodenní chůzi a pohyb po linii – tato činnost je také propojena s hudbou, relaxací a má pro děti harmonizační a zklidňující účinky.

- **Rukodělné estetické činnosti, polytechnické činnosti**

Připravujeme jako nabídky činností pro zhotovení výrobku, při kterých se děti učí vyrábět věci podle návodu. Preferujeme práci s přírodními materiály. Výrobky dětí nearchivujeme, ale ponecháváme děti odnést výrobky hned domů, aby svou práci mohli sdílet s rodiči, společně si je doma vystavit a vyprávět.

Smyslová výchova

Smyslová výchova zahrnuje aktivity a materiály pro třibení a podporu rozvoje: sluchového rozlišování, čichu, zrakového rozlišování a hmatu s vnímáním rozměrů a dimenzí, poznávání geometrických tvarů a těles. Patří sem také oblast hudby a výtvarných činností. Práce se smyslovým materiálem podporuje také koordinaci pohybů, jemnost a přesnost práce rukou, kreativitu a představivost.

Používáme ověřené Montessori pomůcky a materiály a další didaktické pomůcky podle kritérií: zaměření na jednu obtížnost, podpora samostatnosti dítěte, možnost objevování, možnost propojení s dalšími materiály, přírodní a estetické zpracování. Pomůcky jsou uspořádány v polici podle zaměření a obtížností. Při práci s dítětem upřednostňujeme smyslové vnímání a teprve až po této práci přidáváme jazykové pojmenování – pro rozvoj slovní zásoby jsou to hlavně přídavná jména a jejich stupňování. Zařazujeme hry na dálku – při nichž dítě zapojuje hrubou motoriku/pohyb, smyslové vnímání a paměť; a třístupňové učení pro zapamatování pojmů a rozšiřování slovní zásoby.

Pro oblast hudby a výtvarných činností používáme materiály a pomůcky běžné pro práci s předškolními dětmi. Pro oblast hudby pracujeme také se specifickou hudební zvonkohrou; používáme audiotechniku a hudební nástroje pro hudební doprovod.

Matematické dovednosti

S pomocí matematického materiálu z Montessori pedagogiky připravujeme dětem aktivity pro konkrétní znázornění množství. Materiály třídíme pro oblast počítání do deseti, znázornění posloupnosti čísel do stovky, znázornění desítkového systému do 9 999, znázornění početních operací, představení velkých čísel do milionu, znázornění zlomků, poznávání peněz. Počítání zařazujeme také přirozeně do dalších každodenních aktivit. Psaní čísel a práci s pracovními

listy zařazujeme až po zvládnutí konkrétního matematického materiálu a jen při vlastním zájmu dítěte.

Jazyková výchova

V oblasti jazykové výchovy podporujeme rozvoj řeči, slovní zásoby a běžné komunikace; připravujeme systematický materiál pro osvojení čtení a psaní, pokud má o tyto činnosti dítě zájem. Pravidelně čteme dětem a dbáme na naši srozumitelnou, jasnou a správnou komunikaci. Zařazujeme písničky, básničky, říkanky a rytmické hry se slovy.

Pro přípravu na čtení a psaní zařazujeme zvukové hry a podporujeme sluchové rozlišování hláskováním, rozvíjíme zrakové rozlišování předmětů, obrázků, symbolů, tvarů, písmen. Děti poznávají tvary písmen, pracují a hmatovými písmeny pro přípravu ruku na psaní, používáme kovový materiál pro zvládnutí techniky práce s tužkou. Podpora správného držení tužky probíhá ve všech dalších oblastech (činnosti praktického života, smyslový materiál, matematický materiál) v rámci promyšlených aktivit. První čtení probíhá s pomocí systematického jazykového materiálu tříděného podle jednotlivých obtížností.

V rámci všech tematických celků připravujeme a nabízíme dětem aktuální sady karet s obrázky a slovy k rozvoji slovní zásoby, dalšímu čtení slov, opisu slov a také pokročilejší materiál ke čtení a opisování podle úrovně a potřeby dětí.

Podpora pohybových dovedností

V každodenní přirozené činnosti ve třídě mají děti možnost volného pohybu po třídě, podporu samostatnosti v denních činnostech, další činnosti jednotlivých oblastí jsou zaměřeny na koordinaci pohybů celého těla, práci ruku a podporu jemné motoriky pro držení tužky. Další řízený a volný pohyb probíhá při těchto činnostech:

- rozcvičky a pohybové hry ve venkovním prostředí
- chůze na vycházkách
- skákání, běhání
- házení a chytání
- volný pohyb a překonávání překážek v přírodním prostředí
- pohyb na odstrkovadlech na školním pozemku
- pravidelný pohyb po linii: pohyb pro koordinaci a rovnováhu, poskoky a různé kroky, rytmické kroky s hudbou, společné pohybové hry,
- zařazování jógových a relaxačních pohybových prvků, protahování, nácvik správného dýchání
- pracovní aktivity na zahradě při pěstebních činnostech

Tematické celky

Tematické celky jsou zaměřeny na určitá témata, která přinášejí dětem informace, zprostředkovávají možnost získání dovedností a postojů v oblastech: o přírodě, světě a životě

lidí na naší planetě. Jsou pro děti připravována především jako nabídka činností a aktivit, které skrze činnosti přinášejí dětem k danému tématu také nové informace.

Podle aktuálního zájmu dětí, ročního období, dění v přírodě nebo dalších možností zážitkových programů v regionu vybíráme z těchto tematických celků:

- Rodina
- Lidské tělo (části těla, orgány, emoce, smysly, vývoj miminka)
- Lidé a jejich povolání, výroba
- Člověk a zdravá výživa
- Člověk a jeho kulturní zvyky
- Kalendář (roční období a měsíce) a počasí
- Čas v režimu dne
- Kulturní zvyky a svátky
- Člověk a doprava
- Člověk a ochrana přírody, přírodní procesy
- Naše přírodní zahrada a sezónní činnosti
- Živočichové – jednotlivé druhy živočichů, části těla, vývoj živočichů
- Rostliny – jednotlivé biotopy (les, zahrada, louka, pole, prales), stromy, keře, byliny, květiny, plody, ovoce a zelenina, životní podmínky rostlin, části rostlin
- Planeta Země (voda, vzduch, pevnina)
- Mapy, světadíly, státy
- Vesmír a planety

Každý tematický celek zahrnuje činnosti a aktivity k těmto oblastem:

- praktické činnosti
- aktivity pro podporu smyslového vnímání
- nabídky pro výtvarné činnosti
- pracovní a polytechnické činnosti
- pro oblast hudby většinou tematické písničky – případně zvukové hry
- zpravidla lze také zařadit matematické aktivity
- jazyková výchova: nová slovní zásoba, vyprávění a informace, aktivity pro podporu čtení a psaní, vyprávění v dějovém sledu, tematické básničky nebo říkanky, čtení dětem, nabídka encyklopedií nebo obrázkových publikací
- pozorování v přírodním prostředí
- výprava, kulturní nebo vzdělávací program – pokud je to možné

VI. Evaluační systém

1. Průběžná evaluace vzdělávacích výsledků dětí:

Vedeme každodenní záznamy sledující zájmy a rozvoj dětí v jednotlivých oblastech. Tyto záznamy nám slouží také k reflexi připraveného prostředí směrem k potřebám dětí a cílům pedagogické práce. Např. k přípravě nabídky činností pro jednotlivé děti, přípravě PLPP, obměnám a úpravám výukových materiálů, nabídce volné hry, přípravách zdvořilostních lekcí, pohybových aktivit a tematických komunitních kruhů.

Vedeme dlouhodobé roční záznamy a foto dokumentaci o jednotlivých dětech. V těchto záznamech popisujeme individuální rozvoj a pokrok dítěte v jednotlivých oblastech obsažené v RVP a ŠVP během uplynulého období. Tyto záznamy jsou pedagogickou dokumentací a jsou důvěrné.

2. Autoevaluace:

Jelikož se v naší mateřské škole jedná o malý kolektiv – 3 učitelky, případně asistentka pedagoga (pokud je v kolektivu dítě, které podporu asistenta aktuálně potřebuje), nejvíce přínosné jsou pro tento tým vzájemné pravidelné konzultační schůzky.

Pravidelné konzultační schůzky:

- Pravidelné schůzky pedagogického týmu k vyhodnocení programu, připraveného prostředí, růstu a vývoji jednotlivých dětí
- Hodnocení pedagogického procesu, obtíží a úspěchů na pravidelných schůzkách s vedením ZŠ a MŠ Montessori Slaný
- Příprava konzultací s rodiči s vyhodnocením vývoje a potřebné podpory vývoje pro každé dítě
- Vyhodnocení podpory a rozvoje předškoláků při zápisu do školy a stanovení individuální podpory do konce školního roku a v rodině
- Zpráva o hodnocení podmínek, průběhu pedagogické práce a rozvoji dětí ke konci školního roku

Nárazově v průběhu roku:

- Pozvání zkušeného pedagoga nebo odborníka ve vzdělávání na pozorování pedagogického procesu v prostředí třídy s následným ústním rozborem a písemným návrhem pedagogických opatření